

ZARZĄDZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 20 lipca 1955 r.

w sprawie zaopatrywania inwalidów wojskowych w przedmioty ortopedyczne.

Na podstawie art. 24 ust. 2 i art. 43 dekretu z dnia 14 sierpnia 1954 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojskowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 37, poz. 159) oraz art. 32 ust. 3 dekretu z dnia 18 września 1954 r. o zaopatrzeniu emerytalnym generałów (admiralów), oficerów zawodowych i podoficerów nadterminowych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 41, poz. 181) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zarządzenie normuje zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne inwalidów, którym służy prawo do zaopatrzenia inwalidzkiego na podstawie dekretu z dnia 14 sierpnia 1954 r.

o zaopatrzeniu inwalidów wojskowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 37, poz. 159) i dekretu z dnia 18 września 1954 r. o zaopatrzeniu emerytalnym generałów (admiralów), oficerów zawodowych i podoficerów nadterminowych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 41, poz. 181), oraz inwalidów wojennych i wojskowych, którym przyznano zaopatrzenie inwalidzkie na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 lipca 1954 r.

2. Ilekroć w niniejszym zarządzeniu użyto wyrazu „inwalida” bez bliższego określenia, należy przez to rozumieć jedną z osób wymienionych w ust. 1.

§ 2. 1. Przedmiotami ortopedycznymi w rozumieniu niniejszego zarządzenia są: protezy kończyn, aparaty, gorsety, obuwie ortopedyczne, pasy brzuszne i przepuklinowe, wkładki ortopedyczne, wózki inwalidzkie oraz przedmioty uzupełniające zaopatrzenie ortopedyczne, a mianowicie: uchwyty (końcówki) do protez rąk, pończochy kikutowe, obuwie do protez, kule metalowe i drewniane, laski, rękawiczki.

2. Zaopatrywanie inwalidów w środki pomocnicze, jak: okulary, gałki oczne, aparaty słuchowe, kółka gumowe, rurki do tchawicy, oraz inne środki przeciw zniekształceniu i kalectwu nie wymienione w ust. 1 regulują przepisy wydane przez Ministra Zdrowia.

§ 3. Inwalidzi zaopatrywani są w przedmioty ortopedyczne na koszt Państwa.

§ 4. Przedmioty ortopedyczne przydzielane są inwalidom do bezpłatnego użytkowania i stanowią własność Państwa. Po zaprzestaniu korzystania przez użytkownika podlegają zwrotowi do państwowej wytwórni protez.

§ 5. O potrzebie zastosowania przedmiotów ortopedycznych, rodzaju i przyznaniu ich decydują komisje protezowe, działające przy państwowych wytwórniach protez.

§ 6. W skład komisji protezowej wchodzi:

- 1) przewodniczący: lekarz ortopeda,
- 2) członkowie: a) technik ortopeda,
b) kierownik biura komisji protezowej.

§ 7. 1. Komisja protezowa może odmówić przyznania przedmiotów ortopedycznych, jeżeli uzna, że zastosowanie ich jest niemożliwe lub niecelowe.

2. Od decyzji komisji protezowej służy inwalidzie prawo odwołania się do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

§ 8. 1. Inwalidzi zaopatrujący się po raz pierwszy w przedmioty ortopedyczne otrzymują skierowanie do wytwórni protez z wydziału rent i pomocy społecznej prezydium wojewódzkiej rady narodowej, właściwej ze względu na miejsce zamieszkania inwalidy.

2. Ponowne zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne otrzymują inwalidzi w państwowych wytwórniach protez za okazaniem książki inwalidzkiej.

§ 9. 1. Inwalida pozbawiony jednej lub obu kończyn dolnych otrzymuje po dwie protezy na każdą brakującą kończynę.

2. Inwalida pozbawiony obu kończyn dolnych, który tylko z trudem może chodzić przy pomocy protez, otrzymuje zamiast jednej pary protez wózek inwalidzki.

3. Inwalida pozbawiony obu kończyn dolnych, u którego zastosowanie protez nie wpłynęłoby na zdolność poruszania się, otrzymuje tylko wózek inwalidzki.

4. Wózki inwalidzkie otrzymują inwalidzi, jeżeli w następstwie kalectwa nie mogą poruszać się, a zastosowanie aparatów ortopedycznych nie wpłynęłoby na ich zdolność poruszania się.

§ 10. 1. Przy zaopatrywaniu w protezy kończyn dolnych inwalida otrzymuje:

- 1) jedną parę obuwia protezowego,
  - 2) po 2 sztuki pończoch kikutowych na każdy kikut.
2. Koszty naprawy obuwia protezowego ponosi inwalida.

§ 11. Inwalida dotknięty kalectwem kończyn dolnych otrzymuje w razie potrzeby oprócz protez kule i laski w ilości określonej przez komisję protezową.

§ 12. 1. Inwalida pozbawiony jednej kończyny górnej otrzymuje jedną protezę roboczą z odpowiednimi do jego zawodu (potrzeb) przyrządami pomocniczymi i jedną sztuczną dłoń kosmetyczną tak skonstruowaną, by mogła być przytwier-

dzona do nasady ręki protezy roboczej. Na uzasadnione życzenie inwalidy komisja protezowa może przyznać zamiast protezy roboczej i sztucznej dłoni kosmetycznej — protezę kosmetyczną.

2. Inwalida pozbawiony obu kończyn górnych otrzymuje dwie protezy, o których mowa w ust. 1, oraz przyrządy pomocnicze, służące do wykonywania zawodu i ułatwiające spełnianie codziennych czynności.

3. Komisja protezowa może przyznać inwalidom posługującym się protezami w pracy lub szkoleniu zawodowym dodatkową protezę roboczą wraz z przyrządami pomocniczymi podnoszącymi użyteczność protezy.

§ 13. Przy zaopatrzeniu w protezy kończyn górnych inwalida otrzymuje:

- 1) jedną parę rękawiczek,
- 2) po 2 sztuki pończoch kikutowych na każdy kikut.

§ 14. 1. Inwalida pozbawiony obu kończyn górnych, zaopatrzony w protezy rąk, otrzymuje jedną parę rękawiczek rocznie.

2. Inwalida pozbawiony jednej kończyny górnej, zaopatrzony w protezę roboczą, otrzymuje jedną parę rękawiczek rocznie, a zaopatrzony w protezę kosmetyczną — jedną parę rękawiczek na dwa lata.

§ 15. Inwalida z ubytkami, niedowładami lub zniekształceniami w stopach lub ze skróceniami kończyn dolnych otrzymuje obuwie ortopedyczne, o ile kalectwo uniemożliwia mu korzystanie z normalnego obuwia. Zależnie od tego, czy kalectwo wymagające obuwia ortopedycznego dotyczy obu kończyn dolnych, czy jednej kończyny, inwalida otrzymuje dwa buty ortopedyczne albo jeden ortopedyczny i jeden normalny.

§ 16. Inwalidzi ociemniałi otrzymują białe laski.

§ 17. Inwalida obowiązany jest poddawać się wszelkim pomiarkom i próbom, które będą potrzebne do należytego dopasowania przedmiotu ortopedycznego, oraz przeszkoleniu w posługiwaniu się przedmiotami ortopedycznymi.

§ 18. 1. Przedmioty ortopedyczne powinny służyć inwalidzie w zasadzie na następujące okresy czasu:

1) proteza kończyny dolnej	— 5 lat,
2) proteza kończyny górnej robocza	— 3 lata,
3) proteza kończyny górnej kosmetyczna	— 5 lat,
4) obuwie ortopedyczne (1 but ortopedyczny i 1 normalny lub 2 buty ortopedyczne)	— 1 rok,
5) gorset ortopedyczny	— 3 lata,
6) gorset dla dzieci	— 1/2 roku,
7) aparat podpórczy	— 3 lata,
8) aparat ustalający	— 3 lata,
9) pas przepuklinowy	— 1 rok,
10) pas brzuszny	— 2 lata.

2. Inwalida pracujący może otrzymać dwie pary obuwia ortopedycznego, które ma mu służyć na podwójny okres przewidziany w ust. 1.

3. Przy wydawaniu przedmiotów ortopedycznych nie wyszczególnionych w ust. 1 okres czasu, na jaki dany przedmiot ma służyć inwalidzie, określa komisja protezowa.

4. Komisja protezowa może okresy czasu przewidzianego w ust. 1 skrócić lub przedłużyć w zależności od jakości materiału, z którego przedmiot ortopedyczny został wykonany, lub od rodzaju pracy zawodowej danego inwalidy.

§ 19. 1. Po upływie okresów czasu wskazanych w § 18 lub wyznaczonych przez komisję protezową następuje ponowne zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne.

2. Ponowne zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne może nastąpić wyłącznie za zwrotem zużytych przedmiotów ortopedycznych.

§ 20. 1. Przy ponownym zaopatrzeniu w protezy kończyn dolnych inwalida otrzymuje równocześnie obuwie protezowe. Zaopatrzenie w obuwie protezowe może nastąpić nawet przed ponownym przydzieleniem protezy, o ile inwalida będzie używał uprzednio przydzielonej protezy przez przeciąg co najmniej roku po upływie okresu przewidzianego w § 18.

2. Ponowne zaopatrzenie w pończochy kikutowe następuje w drodze wymiany pończoch zużytych na nowe, z tym że w ciągu roku można wymienić najwyżej po 6 sztuk pończoch na każdy kikut. Wymiana pończoch powinna być dokonywana za pośrednictwem poczty.

§ 21. Wydanie nowych przedmiotów ortopedycznych przed upływem okresu przewidzianego w § 18 w miejsce przedmiotu, którego zniszczenie zostało spowodowane złą wolą lub zaniedbaniem, stwierdzonym przez komisję protezową, może nastąpić tylko za zwrotem kosztów, których wysokość określa państwowa wytwórnia protez.

§ 22. Inwalidzie nie wolno dokonywać w przedmiotach ortopedycznych żadnych zmian i przeróbek oraz większych napraw.

§ 23. 1. Jeżeli uszkodzenie przedmiotu ortopedycznego zostało spowodowane złą wolą, poważnym zaniedbaniem ze strony inwalidy lub spóźnieniem zgłoszenia potrzeby naprawy, wszelkie koszty związane z naprawą przedmiotu ortopedycznego wraz z kosztami swojej podróży i transportu przedmiotu ortopedycznego ponosi inwalida.

2. Naprawy przedmiotów ortopedycznych uszkodzonych bez winy inwalidy są dokonywane na koszt Państwa.

§ 24. Inwalida otrzymuje z państwowej wytwórni protez zwrot kosztów przesyłki przedmiotów ortopedycznych do naprawy, jeżeli ta naprawa ma być dokonana na koszt Państwa, a nie wymaga obecności samego inwalidy w wytwórni protez.

§ 25. 1. Inwalida wezwany do państwowej wytwórni protez na komisję protezową, do przymiarki lub odbioru przedmiotu ortopedycznego otrzymuje:

- 1) zwrot kosztów przejazdu do wytwórni i z powrotem do miejsca zamieszkania,
- 2) zwrot utraconego zarobku lub strawne,
- 3) zwrot kosztów noclegu.

2. Osoba towarzysząca inwalidzie otrzymuje zwrot kosztów wymienionych w ust. 1 na podstawie orzeczenia komisji lekarskiej lub zaświadczenia lekarskiego społecznej służby zdrowia stwierdzającego, że inwalida potrzebuje pomocy osoby drugiej.

3. Zwrotów, o których mowa w ust. 1 i 2, dokonuje wydział (referent) rent i pomocy społecznej prezydium właściwej

powiatowej (miejskiej, dzielnicowej) rady narodowej, na którego terenie inwalida zamieszkuje.

§ 26. 1. Zwrot kosztów przejazdu obejmuje:

- 1) cenę biletu kolejowego III klasy pociągu osobowego, a jeżeli nie ma połączenia kolejowego — cenę biletu autobusowego lub za przejazd statkiem,
- 2) koszt przejazdu innym środkiem lokomocji (furmanką itp.), jeżeli zachodzi konieczność jego użycia, w wysokości stwierdzonej przez prezydium gromadzkiej (miejskiej, osiedla) rady narodowej na podstawie obowiązujących taryf (cenników),
- 3) cenę biletu najtańszego z miejskich środków komunikacyjnych (tramwaje, autobusy, trolejbusy) lub koszt przejazdu dorożką albo taksówką, jeżeli stan zdrowia inwalidy wymagał użycia tylko tego środka lokomocji.

2. Inwalida korzystający z ulg w przejazdach otrzymuje zwrot kosztów przejazdu według taryfy ulgowej.

§ 27. 1. Dokumentem uprawniającym do zwrotu kosztów przejazdu jest stwierdzenie przez wytwórnię protez konieczności odbycia podróży.

2. W przypadkach szczególnie uzasadnionych inwalida może otrzymać zaliczkę na koszty przejazdu w obie strony, jeżeli:

- 1) nie posiada dostatecznych środków na kupno biletu kolejowego, a okoliczność tę stwierdzi właściwe prezydium miejskiej (dzielnicowej) lub gromadzkiej (osiedla) rady narodowej albo komitet blokowy,
- 2) zobowiąże się do przedłożenia stwierdzenia, o którym mowa w ust. 1, natychmiast po powrocie z podróży.

§ 28. Utracony zarobek podlega zwrotowi na podstawie zaświadczenia zakładu pracy stwierdzającego fakt utraty zarobku oraz jego wysokość. Jeżeli inwalida utracił tylko część zarobku dziennego, należy zwrócić tylko odpowiednią część zarobku. Wysokość zwrotu nie może przekraczać kwoty 50 zł za dzień pracy i nie może być niższa niż strawne (§ 29).

§ 29. Strawne wypłaca się inwalidom zamieszcowym, jeżeli nie przysługuje im zwrot utraconego zarobku i jeżeli pobyt w wytwórni łącznie z podróżą w obie strony trwał dłużej niż 12 godzin. Wysokość stawnego wynosi 9 zł za dzień (dobę). Jeżeli pobyt inwalidy w wytwórni trwał dłużej niż dobę, wówczas czas ponad 8 godzin liczy się za całą dobę.

§ 30. W razie konieczności noclegu inwalidy wezwanego do wytwórni zwraca się faktyczny koszt noclegu, najwyżej 9 zł.

§ 31. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Kierownik Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej:

w z. L. Chałn